

12

PRINCÍPOV DOBREJ A DEMOKRATICKEJ VEREJNEJ SPRÁVY

1. Participácia, zastúpenie, férový priebeh volieb
2. Schopnosť reagovať
3. Účinnosť a efektivita
4. Otvorenosť a transparentnosť
5. Právny štát
6. Etické správanie
7. Kompetentnosť a kapacity
8. Inovácie a otvorenosť voči zmenám
9. Udržateľnosť a dlhodobé zameranie
10. Rozumné spravovanie financií
11. Ľudské práva, kultúrna rozmanitosť a spoločenská súdržnosť
12. Zodpovednosť

**Európske
označenie
vynikajúcej
verejnej správy
(ELOGE)**

CENTRUM EXPERTÍZY
PRE REFORMU MIESTNEJ SAMOSPRÁVY

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

PRINCÍP 1 - Participácia, zastúpenie, férový priebeh volieb

- ▶ Miestne voľby prebiehajú slobodne a férovo, v súlade s medzinárodnými normami a národnou legislatívou, bez akýchkoľvek podvodov.
- ▶ Občania sú v centre verejného diania a jasne definovaným spôsobom sa na miestnej úrovni zapájajú do verejného života.
- ▶ Všetci muži a ženy majú pri rozhodovaní hlas, či už priamo, alebo prostredníctvom legitímnych zastupiteľských orgánov, ktoré zastávajú ich záujmy. Takáto široká participácia stojí na slobode vyjadrovania, zhromažďovania a združovania.
- ▶ Všetky hlasy, vrátane hlasov menej privilegovaných a tých najzraniteľnejších, je pri rozhodovaní počut' a berú sa na zreteľ, a to aj v otázkach alokácie prostriedkov.
- ▶ Vždy sa vynakladá úprimná snaha o mediáciu medzi rôznymi legitímnymi záujmami a o dosiahnutie širokého konsenzu vo vzťahu k tomu, čo je v najlepšom záujme celej komunity a k tomu, ako tento záujem dosiahnuť.
- ▶ Rozhodnutia sa uskutočňujú na základe vôle väčšiny, ale s ohľadom na práva a legitímne záujmy menšín.

PRINCÍP 2 - Schopnosť reagovať

- ▶ Ciele, pravidlá, štruktúry a postupy sa prispôbujú legitímnym očakávaniam a potrebám občanov.
- ▶ Poskytujú sa verejné služby a na všetky žiadosti či sťažnosti sa reaguje v primeranej lehote.

PRINCÍP 3 - Účinnosť a efektívnosť

- ▶ Výsledky zodpovedajú dohodnutým cieľom.
- ▶ Dostupné prostriedky sa využívajú najlepším možným spôsobom.
- ▶ Systémy riadenia výkonnosti umožňujú vyhodnocovanie a zlepšovanie účinnosti a efektivity služieb.
- ▶ Audity sa vykonávajú v pravidelných intervaloch s cieľom posúdiť a zlepšiť výkonnosť.

PRINCÍP 4 - Otvorenosť a transparentnosť

- ▶ Rozhodnutia sa prijímajú a uplatňujú v súlade s pravidlami a predpismi.
- ▶ Všetky informácie, ktoré nie sú z jasne určených dôvodov označené ako utajené, sú v súlade s ustanoveniami zákonov (napr. o ochrane súkromia či o zachovaní spravodlivého priebehu verejného obstarávania) verejne prístupné.
- ▶ Informácie o rozhodnutiach, zavádzaní politik a výsledky sú zverejnené tak, aby ich verejnosť mohla účinným spôsobom sledovať a prinášať návrhy v súvislosti s prácou miestnych úradov.

Dobrá a demokratická správa vecí verejných

sa vyžaduje na všetkých úrovniach verejnej správy. Na miestnej úrovni je mimoriadne dôležitá, pretože miestna samospráva je najbližšie k svojim obyvateľom. Rada Európy ju definuje prostredníctvom 12 princípov, ktoré predstavujú základné hodnoty európskej demokracie a požiadavky na dobrú a demokratickú správu vecí verejných

- Dvanásť princípov je zakotvených v Stratégii pre inovácie a dobrú správu vecí verejných na miestnej úrovni, ktorú na základe rozhodnutia podporila aj Rada ministrov a Rada Európy v roku 2008.
- Centrum expertízy vytvorilo nástroje, ktoré majú miestnym samosprávam pomôcť pri dodržiavaní týchto princípov, čím sa zároveň dosiahne skvalitnenie služieb poskytovaných obyvateľom.

Európske označenie vynikajúcej verejnej správy (ELOGE)

- Symbolom ELOGE je dvanásťstenný kryštál, v ktorom je vygravírovaných 12 princípov. Miestnym samosprávam, ktoré preukážu dodržiavanie týchto dvanástich princípov, toto označenie udelí národná alebo regionálna Platforma zainteresovaných strán. Táto platforma musí byť akreditovaná Platformou zainteresovaných strán pri Rade Európy.
- Miestne samosprávy, ktoré chcú požiadať o udelenie označenia, sa vyhodnocujú prostredníctvom týchto nástrojov: benchmark, prieskum medzi obyvateľmi a prieskum medzi volenými zástupcami.
- Vďaka posúdeniu môžu miestne samosprávy spoznať svoje prednosti a nedostatky pri poskytovaní služieb miestnej komunite a vykonávaní úradnej moci. Aby miestne samosprávy zlepšili verejnú správu na miestnej úrovni, môžu využiť rôzne nástroje, ktoré pripravilo Centrum expertízy, a inšpirovať sa príkladmi dobrej praxe u svojich kolegov.

PRINCÍP 5 - Právny štát

- ▶ Miestne úrady rešpektujú zákony a súdne rozhodnutia.
- ▶ Pravidlá a predpisy sa prijímajú v súlade so zákonom stanovenými postupmi a uplatňujú sa nezaujato.

PRINCÍP 6 - Etické správanie

- ▶ Verejné dobro stojí nad záujmami jednotlivcov.
- ▶ Existujú účinné opatrenia na predchádzanie a boj so všetkými formami korupcie.
- ▶ Konflikty záujmov sa oznamujú včas a dotknuté osoby sa musia zdržiavať účasti na súvisiacich rozhodnutiach.

PRINCÍP 7 - Kompetentnosť a kapacity

- ▶ Odborné zručnosti osôb, ktoré zabezpečujú výkon verejnej správy, sa neustále udržiavajú na dobrej úrovni a posilňujú s cieľom zlepšiť výkonnosť a vplyv.
- ▶ Verejní činitelia sú motivovaní k priebežnému zlepšovaniu výkonnosti.
- ▶ Na transformáciu zručností do kapacít a zlepšenie výsledkov sa vytvárajú praktické metódy a postupy.

PRINCÍP 8 - Inovácie a otvorenosť voči zmenám

- ▶ Vyhľadávajú sa nové a efektívne riešenia a problémov, zároveň sa využívajú moderné spôsoby poskytovania služieb.
- ▶ Samospráva je pripravená skúšať nové pilotné a experimentálne programy a učiť sa zo skúseností iných.
- ▶ V záujme zlepšovania výsledkov sa vytvára atmosféra, ktorá je priateľská voči zmenám.

PRINCÍP 9 - Udržateľnosť a dlhodobé zameranie

- ▶ Aktuálne politiky zohľadňujú potreby budúcich generácií.
- ▶ Udržateľnosť komunity sa neustále berie do úvahy.
- ▶ Rozhodnutia sa prijímajú v snahe znížiť všetky náklady a nepresúvať tlak či problémy, či už environmentálne, štrukturálne, finančné, ekonomické alebo spoločenské, na nasledujúce generácie.
- ▶ Na budúcnosť miestnej komunity sa nazerá v rámci širokej a dlhodobej perspektívy a existuje predstava o tom, čo je potrebné na realizáciu budúcich cieľov.
- ▶ Existuje pochopenie pre komplexné historické, kultúrne a spoločenské súvislosti, z ktorých táto perspektíva vychádza.

Benchmark ELoGE

— Pri každom z dvanástich princípov dobrej a demokratickej správy vecí verejných v benchmarku poskytujeme nasledujúce informácie:

- ▶ opis princípu a zoznam aktivít, ktoré obci pomôžu pri napĺňaní tohto princípu,
- ▶ sekciu sebahodnotenia, kde majú obce možnosť zistiť, ako dobre sú pripravené daný princíp realizovať.
- ▶ Podklady sebahodnotenia dokladá obec.

— Očakáva sa, že obec:

- ▶ zväží, čím dokáže doložiť napĺňanie kritérií pre daný princíp,
- ▶ uskutoční sebahodnotenie pripravenosti vo vzťahu k princípu a
- ▶ poskytne záznam, ktorým doloží naplnenie daného princípu.

PRINCÍP 10 - Rozumné spravovanie financií

- ▶ Poplatky neprekráčajú náklady na zabezpečovanie služieb a nedochádza k neprimeranému zníženiu dopytu, najmä vo vzťahu k dôležitým verejným službám.
- ▶ K spravovaniu financií, vrátane zazmluvňovania a využívania úverov, odhadov prostriedkov, ziskov a rezerv, či využívania mimoriadnych príjmov, sa pristupuje s opatrnosťou.
- ▶ Pripravujú sa viacročné rozpočtové plány, ktoré sa konzultujú s verejnosťou.
- ▶ Riziká sa odhadujú a riadia vhodným spôsobom vrátane zverejňovania konsolidovaných účtov a (v prípade verejno-súkromných partnerstiev) realistického rozloženia rizík.
- ▶ Miestne úrady sa zapájajú do aktivít medzisamosprávnej solidarity, férového rozloženia záťaže a výhod a redukcie rizika (systémy vyrovnávania rozdielov, spolupráca medzi samosprávami a vzájomné znášanie rizík...).

PRINCÍP 11 - Ľudské práva, kultúrna rozmanitosť a spoločenská

- ▶ V rámci sféry vplyvu miestnej organizácie sa ľudské práva rešpektujú, chránia a uvádzajú do praxe a samospráva bojuje proti akejkoľvek diskriminácii.
- ▶ Kultúrna rozmanitosť sa považuje za devízu a existuje priebežná snaha zapojiť všetkých do miestnej komunity, podporiť ich pocit spolupatričnosti a predchádzať pocitom vylúčenia.
- ▶ Podporuje sa spoločenská súdržnosť a integrácia znevýhodnených oblastí.
- ▶ Zachováva sa prístup k základným službám, a to najmä pre najviac znevýhodnené skupiny obyvateľstva.

PRINCÍP 12 - Zodpovednosť

- ▶ Všetci, ktorí prijímajú rozhodnutia, či už kolektívne alebo individuálne, prijímajú za ne zodpovednosť.
- ▶ Rozhodnutia sa ohlasujú, vysvetľujú a možno ich schvaľovať.
- ▶ Existujú účinné opravné prostriedky voči nevhodnému spravovaniu vecí verejných a aktivitám miestnych úradov, ktoré porušujú občianske práva.

Ako to funguje?

KROK 1

- ▶ Podanie žiadosti o akreditáciu v Rade Európy zo strany ministerstva, združenia miestnych samospráv alebo mimovládnej organizácie. (Kontaktné informácie a ďalšie podrobnosti sú k dispozícii na webovej lokalite Centra expertízy.)
- ▶ Prezentácia, adaptácia benchmarku a školenie samospráv na tému jeho využitia.
- ▶ Sebahodnotenie samospráv na základe benchmarku a prieskumov medzi obyvateľmi a volenými predstaviteľmi.

KROK 2

- ▶ Získavanie a vyhodnotenie výsledkov benchmarkingu a prieskumov, príprava správy.
- ▶ Identifikácia obcí, ktoré sú najbližšie k úplnej implementácii 12 princípov.

KROK 3

- ▶ Slávnostné odovzdávanie ocenení ELoGE, diskusia o výsledkoch.
- ▶ Výmena skúseností medzi samosprávami, príprava plánov na zlepšenie na základe výsledkov benchmarkingu a prieskumov.

— Elektronický nástroj pre dobrú verejnú správu na miestnej úrovni je navrhnutý tak, aby zlepšil povedomie o dvanástich princípoch a ich pochopenie a zároveň pomáhal pri implementácii benchmarku ELoGE.

<https://etool.coe.int/login>

Centrum expertízy pre reformu miestnej samosprávy založila Rada Európy v roku 2006. Jeho cieľom je propagovať princípy dobrej správy vecí verejných prostredníctvom služieb právnej pomoci, poradenstva v oblasti politiky a budovania kapacít, poskytovaných úradom verejnej správy. V repertoári centra je v súčasnosti približne 20 nástrojov na budovanie kapacít, ktoré sa inšpirujú príslušnými európskymi normami a príkladmi dobrej praxe. Tieto nástroje slúžia na podporu a hodnotenie kapacít miestnych úradov v súvislosti s Dvanástimi princípmi dobrej správy vecí verejných. Prepojenie s medzivládny Výborom pre demokraciu a verejnú správu (CDDG) Rady Európy centru umožňuje kontakt s predstaviteľmi vlád 47 členských štátov a prístup k veľkej zásobárni poznatkov a expertízy v oblasti reforiem verejnej správy.

www.coe.int/good-governance

www.coe.int

Rada Európy je lídrom medzi organizáciami na ochranu ľudských práv na európskom kontinente. Pozostáva zo 47 členských štátov vrátane 28 členských štátov Európskej únie. Všetky členské štáty Rady Európy sa hlásia k Európskemu dohovoru o ľudských právach, ktorého podstatou je ochrana ľudských práv, demokracie a právneho štátu. Dozor nad implementáciou Dohovoru v členských štátoch má Európsky súd pre ľudské práva.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE